

Helsingfors 3 juni 2009

Kanslichef Kari Välimäki
Social- och hälsovårdsministeriet

De framtida nationella dataförvaltningssystemen för hälso- och sjukvården samt den sociala sektorn planeras som bäst.

Målet är för hälso- och sjukvårdens del att främja kontinuiteten och patientsäkerheten inom vården och öka produktiviteten inom hälso- och sjukvården. Det planerade hälsoarkivet KanTa som omfattar bl.a. elektroniska recept, arkiv för patientuppgifter och möjligheter för patienterna att se sina egna hälsouppgifter via webben. KanTa är avsett att betjäna såväl den yrkesutbildade personalen inom hälso- och sjukvården som medborgarna. Patientuppgifterna kommer att lagras i ett elektroniskt arkiv centralt och på ett enhetligt sätt. Arkivet planeras vara riksomfattande. Medborgarna ska kunna via Internet kontrollera sina egna uppgifter.

Inom den sociala sektorn pågår även ett datateknologiprojekt vars utgångspunkt är att utveckla datateknologin så att den bättre betjänar yrkeskunniga inom den sociala sektorn och gör elektronisk socialservice tillgänglig för medborgarna. En förutsättning för detta är att innehållet i de elektroniska dokumenten samt deras struktur och dokumenthantering förenhetligas.

Folktinget anser att det är mycket bra att informationsteknologin inom dessa ovan nämnda sektorer utvecklas och förenhetligas. Folktingets framhåller att den elektroniska patientjournalen kommer att bli i framtiden en nyckel till obrutna, fungerande vårdkedjor mellan de olika nivåerna inom hälso- och socialvården.

Finlands nationalspråk är finska och svenska. Finlands kommuner och samkommuner är finska, svenska eller tvåspråkiga. I tvåspråkiga kommuner och samkommuner har patienten/klienten/medborgaren alltid rätt till social- och hälsovård på sitt eget språk svenska eller finska. Bestämmelser om det offentligas skyldighet att ge vård på två språk finns i folkhälsolagen, lagen om specialiserad sjukvård, socialvårdslagen, lagen om patientens rättigheter och lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården.

För vårdpersonalen är språket i patienthandlingarna viktig information i behandlingen av patienten/klienten. Detta gäller även patienten/klienten, som har rätt till både muntlig och skriftlig information om sin egen hälsa på sitt eget språk svenska eller finska. En förutsättning för detta är att i det kommande systemet där patienten/klienten ska ha tillgång till sina egna patientuppgifter är att handlingarna finns på patientens/klientens språk.

Justitieombudsmannen har den 10 juni 2008 (Dnr 3086/4/06) konstaterat att en patient har rätt att få en kopia av patientjournalen på sitt modersmål, antingen finska eller svenska.

Folktinget poängterar att det är betydligt enklare och ekonomiskt mycket fördelaktigare att redan från början planera datasystemen på så sätt att olika språkalternativ beaktas. Programmen bör fungera på landets nationalspråk finska och svenska.

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

Förutom registreringen av patientens/klientens eget språk bör också bl.a. följande faktorer beaktas när programmen planeras: hur skall patienten/klienten få tillgång till sina egna uppgifter på sitt eget språk, hur ska personalen omedelbart få en signal om vilket språk klienten talar, hur skall remisser, recept, vårdanvisningar mm kunna skrivas ut på klientens eget språk, hur skall man kunna förmedla patienten/klienten till vårdpersonal som behärskar hans/hennes språk.

Folktinget är bekymrat över att man inte i planeringsskedet utgått från att systemet ska fungera på Finlands två nationalspråk, finska och svenska. Komplettering av funktionerna i efterhand är alltid svårare och dyrare. I statsrådets berättelse om tillämpningen av språklagstiftningen (2006) i kapitlet slutsatser konstateras bl.a. följande:

"Hinder för genomförande av lagstiftningen utgörs också av de datatekniska lösningar som valts. Det är inte alltid möjligt att på finska och svenska skriva ut uppgifter och beslut som finns i olika register om medborgarna. Därför får kunden inte alltid ett beslut eller en handling som gäller honom eller henne på sitt eget språk. För att språklagen skall efterlevas krävs i sådana fall antingen införande av ett nytt datasystem eller översättning av handlingarna."

Vård på eget språk är en grundläggande rättighet. Folktinget vill vinnlägga sig om att de t kommande nationella patient/klientdatasystemet verkligen stöder vård på svenska och finska och att det virtuella systemet integrerar verklig, fysisk, rådgivning och styrning till vård på eget språk. Också kontaktcenterfunktioner skall fungera på svenska.

Justitieministeriet har i oktober 2008 givit anvisningar om att språkliga konsekvenser skall beaktas i vid lagberedningen. I praktiken betyder detta att man ända från början en beredningsprocess ska beakta de språkliga konsekvenserna. Folktinget påpekar att detta gäller även utvecklandet av de nationella dataförvaltningssystemen.

Folktinget vill framhålla betydelsen av att skapa en ny och rationell verksamhetskultur som fungerar klanderfritt på svenska och finska. Datasystemen medför möjlighet till t.ex. centralisering av översättningsuppgifter. Översättningstjänsterna kunde man t.ex. samla i centraler som tjänar hela landet alternativt sjukvårdsdistrikt.

Folktinget ser det som absolut nödvändigt att de kommande datasystemen ska fungera och i framtiden betjäna Finlands befolkning på landets båda nationalspråk finska och svenska. Folktinget påpekar att ett sätt att underlätta det pågående planeringsarbetet är att tillsätta svenska referensgrupper.

Svenska Finlands folkting

Stefan Svenfors
Folktingssekreterare

Viveca Lahti
Biträdande folktingssekreterare

PDF
Complete

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)